

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Виробнича практика в закладах фахової передвищої та вищої освіти
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр Середня освіта. Історія. Спеціальність 014.03 Середня освіта. (Історія)
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2023-2024/ II / 1 курс
Викладач	Шкода Н.А.
Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/pachev-sergij-ivanovich/
Контактний тел.	098 50 49 029
Е-mail:	natalaskoda82@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1464
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щопонеділка, згідно графіку роботи кафедри історії та археології. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Практична підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців ступеня вищої освіти «магістр» і покликана забезпечити набуття здобувачами вищої освіти практичних професійних навичок та вмінь.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою педагогічної практики є практичне завершення цілісної підготовки здобувачів вищої освіти до майбутньої професії педагога, цілісного виконання функцій вчителя історії України й всесвітньої історії та класного керівника у класах основної школи, проведення систематичної навчально-виховної роботи з учнями; набуття професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час навчальної та виховної роботи в сучасних умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Завданнями педагогічної практики здобувачів вищої освіти є подальший розвиток і вдосконалення загально-педагогічних умінь та навичок, набутих у період практики на молодших курсах, формування професійно-педагогічних умінь вчителя історії та класного керівника, застосування на практиці теоретичних знань з історії України та всесвітньої історії, педагогіки, психології, методики викладання історії.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК3 Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК4 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 Навички між особової взаємодії.

ЗК11 Здатність діяти соціально відповідально та громадянськи свідомо.

ФК1 Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнень та освітні потреби особистості.

ФК2 Здатність до самостійного розвитку на основі рефлексії результатів власної професійної діяльності.

ФК4 Здатність до організації спільних дій та міжособистісних взаємодій суб'єктів освітнього процесу.

ФК7 Здатність використовувати основні теорії і методології освіти в професійній діяльності.

ФК8 Здатність користуватися інформаційно-комунікативними технологіями.

ФК13 Здатність використовувати комп'ютерні та Інтернет-ресурси і методи для переробки історичних або споріднених даних (використання статистичних, картографічних методів створення баз даних, ін.).

ФК16 Здатність представити результати дослідження у формі звіту у відповідності з основними канонами дисципліни.

ФК17 Знання дидактики історії.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- РН1.Знати і володіти методологіями та проблемами, що відносяться до всіх основних хронологічних періодів історії, від найдавніших часів світу до сучасності, та використовувати їх при викладанні шкільних курсів Історії.
- РН2.Формулювати тексти та короткі описи на основі сучасної (оновленої) історичної інформації, для викладання Історії від найдавніших часів світу до сучасності.
- РН3.Здатність писати рідною мовою, правильно використовуючи різні типи історіографічної писемності.
- РН9.Знання місцевої історії.
- РН10.Знання національної історії.
- РН12.Знання з всесвітньої історії.
- РН15.Здатність використовувати комп'ютерні та Інтернет-ресурси і методи для переробки історичних або споріднених даних (використання статистичних, картографічних методів, створення баз даних).
- РН19.Здатність організувати складну історичну інформацію в логічно послідовній формі та чітко доносити її до аудиторії.
- РН20.Здатність подати результати дослідження у формі звіту відповідно до основних канонів дисципліни.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Кількість годин	135 годин (4,5 кредитів)
-----------------	--------------------------

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Чітко дотримуватися техніки безпеки;
- Вчасно виконувати завдання практики;
- Вчасно та самостійно оформлювати звітну документацію

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1.						
Ознайомлення з завданнями та змістом виробничої практики (пасивний етап практики).						

9	Тема 1. Ознайомлення з методикою майбутньої роботи, порядком ведення документації, методикою складання і ведення індивідуальних щоденників практики.	Практичне заняття (4 год) Самостійна робота (5 год.)	1-9			1 день практики
36	Тема 2.. Ознайомлення з базою, її традиціями, матеріальною базою, розкладом учбових занять. Знайомство з викладачами історії, здобувачами. Розробка індивідуального плану практики.	Практичне заняття (16 год) Самостійна робота (20 год.)	1-9			2, 3, 4, 5 день практики
БЛОК 2. Набуття практичних навичок педагогічної роботи (активний, аудиторний етап практики).						
18	Тема 3. Відвідування лекційних та семінарських занять викладачів закладу, спостереження за особливостями організації навчального процесу з історії та виховної роботи	Практичне заняття (8 год) Самостійна робота (12 год.)	1-9			6, 7 день практики
12	Тема 4. Заповнення щоденника практики; написання методичних розробок проведених семінарських / практичних занять (трьох занять); написання плану-конспекту виховного заходу з історії. • Оформлення індивідуального звіту.	Практичне заняття (12 год) Самостійна робота (18 год.)	1-9			8, 9, 10 день практики

7. 2. Індивідуальні завдання

1.ЗАПОВНЕННЯ ЩОДЕННИКА ПРАКТИКИ.

2. НАПИСАННЯ МЕТОДИЧНИХ РОЗРОБОК ПРОВЕДЕНИХ СЕМІНАРСЬКИХ / ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (ТРЬОХ ЗАНЯТЬ);

3.НАПИСАННЯ ПЛАНУ-КОНСПЕКТУ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ З ІСТОРІЇ

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Підсумкове оцінювання виробничої практики відбувається у формі диференційованого заліку. Оцінка виставляється за 100 бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою. Максимально можлива бальна оцінка, яку може набрати здобувач вищої освіти, дорівнює 100 балам. Показниками для оцінювання є такі види роботи: 1. Заповнення щоденника практики. 2. Написання методичних розробок проведених семінарських / практичних занять (трьох занять). 3. Написання плану-конспекту виховного заходу з історії

Шкала оцінювання

A, 90-100: «відмінно» - всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння проводити навчальні і виховні заняття з застосуванням інноваційних технологій педагогічної діяльності, будувати стосунки з учнями та вчителями. Також продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні занять з учнями. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

B, 82-89: «дуже добре» - завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння студента застосовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння організовувати навчально-виховний процес, але заняття шаблонні, не виявлено творчого, індивідуального підходу. Виявлено вміння встановлювати контакт з учнями та вчителями. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. Є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «дуже добре».

C, 74-81: оцінка «добре» - завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань, зокрема підготовка до уроків, допускалися незначні помилки. Виявлено вміння проводити навчальні та виховні заняття, але вони шаблонні. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

D, 64 – 73: оцінка «задовільно» - завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. У характеристиці оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

E, 60 – 72: оцінка задовільно (достатньо) - завдання виконано з помилками. Всі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

FX, 35-59: оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання - завдання невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика.

F, 1-34: оцінка (не задовільно з обов'язковим повторним проходженням практики) – завдання невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Допоміжна

1. Андрущенко В. П. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть (спроба прогностичного аналізу) // Вища освіта України. - 2001. - № 1.
2. Баханов К.О. Технологія розвивального навчання / К.О.Баханов // Історія в школах України. – 2001. – № 1. – С. 21-25.
3. Горохівський П. І. Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі: Курс лекцій: Навчальний посібник для магістрантів денної та заочної форми навчання. / П.І. Горохівський. – 256 Умань : ПП Жовтий О., 2012. – 256 с.
4. Михайличенко О.В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: навчальний посібник. – Суми: СумДПУ, 2009. – 122 с.
5. Нагасв В.М., Портян М.О. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. / В.М.Нагасв, М.О. Портян. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Харків: Стильна типографія, 2018. – 289 с.
6. Онкович А. Болонський процес і національні пріоритети в гуманітарній освіті. Інформаційний вісник АН ВШ України, 44 , № 2 , 26 - 31. - 2005
7. Пехота О.М. Освітні технології / О.М.Пехота. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
8. Плавич В. П. Розвиток системи освіти України в контексті Болонського процесу: навч. посіб. / В. П. Плавич; за ред. Т. М. Забанова; Одеський нац. ун-т. ім. 1.І. Мечникова. - Одеса: Астропринт, 2005. - 256 с. - укр. та рос. мовами.
9. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни: навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 133 – «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 116 с.

Допоміжна

1. Баханов К.О. Технологія розвитку критичного мислення як психолого- педагогічного явище / К.О. Баханов // Історія та правознавство. – 2008. – № 33. – С.4-9.
2. Вакарчук І. Виступ на розширеній підсумковій колегії Міністерства освіти і науки України «Мета реформ у вищій школі - якість і доступність освіти» (2 квітня 2009 р.);
3. Вакарчук І. Якість освіти і вільна траєкторія студента // Українська правда. -2009. - 28 квіт.
4. Вінцева Н.О. Принцип проблемності як ключова засада сучасного навчання історії / Н.О.Вінцева // Історія та правознавство. – 2007. – №36. – С.9-11.
5. Виробнича практика. Методичні рекомендації для студентів спеціальності «історія» / Г.І.Александрова, Д.В.Александров, О.В.Непша. – Мелітополь, 2012. – 31 с.
6. Гладченко Н.Ю. Формування умінь та навиків при вивченні історичних джерел / Н.Ю. Гладченко // Історія та правознавство. – 2007. – №15. – С.23-25.
7. Дудка Л.Г. Про деякі аспекти проблемного навчання / Л.Г. Дудка // Історія України. – 2012. – № 25-26. – С.14-16.
8. Дудка Л.Г. Технологія проблемного навчання / Л.Г. Дудка // Історія України. – 2009. – № 19. – С.12-16.
9. Задорожна Л. Навчити працювати самостійно / Л.Задорожна // Історія в школах України. – 2004. – №5. – С.7-10.

10. Киверялг А.А. Методи дослідження в професійній педагогіці / А.А.Киверялг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/792840/>
11. Ковбасюк Т. Методичні прийоми використання писемних джерел у навчанні історії / Т. Ковбасюк // Історія в школах України. – 2009. – № 9. – С.14-17.
12. Коліщук С.В. Ефективність використання таблиць і схем під час викладання історії України / С.В. Коліщук // Історія та правознавство. – 2010. – №14. – С.18-22.
13. Ксьондзик Т. Проблемне навчання як засіб формування культури історичного мислення / Т. Ксьондзик // Історія України. – 2005. – № 43. – С.10-12.
14. Теорія проблемного навчання (проблемно-діяльнісний підхід до навчання) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukped.com/statti/teorija-navchannja/696-.html>.
15. Теорія та методика навчання суспільних дисциплін: науково-педагогічний журнал, вип.1 / Заг. ред. О. В. Михайличенко. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2011. – 130 с.
16. Терно С.О. Методика розвитку критичного мислення: досвід експериментального дослідження / С.О. Терно // Історія в школах України. – 2007. – № 9 – 10. – С.3-11.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Методика навчання історії в школі / О.І. Пометун, Г.О. Фрей-ман. - К.: Генеза, 2006. - 328 с. <http://surl.li/mnqpt>
2. 2. Модельна програма Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс) (авт. І. Д. Васильків, І. С. Димій, Р. В. Шеремета) : <https://aston.te.ua/pidruchniki/konku> ...
3. Яновська Л. Г. Методика викладання історії та історичних дисциплін: словник – довідник / Л. Г. Яновська. – Одеса : 2020. – 100 с. <http://surl.li/pjrkz>